

SYMBOLY V OBŘÁDECH KŘEŠŤANSKÉ INICIACE

PRACOVNÍ LIST

Symboly a úkony s nimi spojené mají při liturgickém slavení naznačovat, co v něm Bůh působí. Jako symboly se používají též hmotné prvky (voda, olej, chléb a víno), které jsou součástí Božího stvoření a mají tak vztah nejen k Bohu, ale i ke spáse člověka. Níže uvedené fotografie zobrazují hmotné prvky, zmiňují jejich význam v běžném životě a naznačují, na které Boží činy a dary ukazují. Tyto Boží činy a dary jsou určeny k záchraně, osvobození a obnově životě člověka tak, aby měl účast na Božím životě nyní i na věčnosti.

Metodické pokyny pro práci s tímto pracovním listem ve skupině jsou níže v šedém rámečku. Pomůcka k CK č. 3/2010, s. 27-28.



VODA A JEJÍ SVĚCENÍ

Voda má pro život člověka mnoho významů, především umožňuje život a očišťuje.

- Vyprávějte druhým svůj příběh na téma „voda a já“ nebo pohovořte o svém vztahu k vodě
- Pročtete si text modlitby při žehnání vody. Která její část vás oslovuje? Pokuste se vyjádřit vaši zkušenost, se kterou se tento text „setkává“.
- Vytvořte plakát, prezentaci, scénku... na téma „Bůh nás zachraňuje od zlého“.

ZŘEKnutí SE ZLÉHO – MAZÁNÍ OLEJEM KATECHUMENŮ

Olej se dnes v běžném životě používá k vaření a k mazání různých strojů a přístrojů. Jeho symbolika je proto dnešnímu člověku poněkud vzdálená. V obřadech křesťanské iniciace se používá olej katechumenů a křížmo. Jedná se o olivový olej; křížmo je směs olivového oleje a balzámu.

Mazání olejem katechumenů naznačuje potřebnost Boží síly, aby čekatel křtu překonal vazby minulého života a protivenství ze strany ďábla, které mu brání v novém životě.

- Život člověka se často skládá z dobrých úmyslů a množství překážek, které se staví do cesty jejich realizaci. Přemýšlejte o svých zkušenostech a zkuste druhým sdělit některý svůj dobrý úmysl a cestu k jeho uskutečnění.
- Diskutujte o tom, které překážky musí podle vašeho názoru překonávat lidé, kteří chtějí žít „v pravdě“ a opřít svůj život o Boha.
- Pročtete si následující verše (každý jeden). Všimněte si kontextu, v jakém byl napsán: Pokud ve vás text vyvolá nějakou odezvu ve vaší zkušenosti, sdělte ji ostatním (dobrovolně!): 1 Kor 10,13; 2 Kor 12,9; Ef 1,20; Ef 6,10; 2 Sol 2,17; 2 Tim 1,7; Fil 4,13; Ř 8,8, Kol 1,29; 1 J 2,14.
- Vytvořte plakát, prezentaci, scénku... na téma „Bůh je má síla“.



KŘEST: KŘESTNÍ JMÉNO

Při křtu se kněz (jáhen) obrací k celé Boží Trojici: „Křtím tě ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.“

Přijetí nového jména znamenalo ve starověku přijetí nového poslání (srov. Šimon – Petr), největším trestem bylo vymazání jména (o jménu se mluví i v souvislosti s knihou mrtvých a živých). Být pokřtěn v Boží jméno znamená v této analogii přijetí nové identity, nového poslání. Změnu, která nás tak jako vlastní jméno bude provázet do konce života.

- Sepište seznam vašich životních „rolí“ bývalých i aktuálních a připomeňte si, jak jste do nich byli uvedeni (např. syn rodičů, žák základní školy, bratr...). Které z těchto „rolí“ souvisejí s tím, že jste křesťané?
- Zamyslete se nad tím, jaké místo má ve vašem životě skutečnost, že jste křesťané. Můžete hovořit o dobrech, které vám to přináší a o potížích, se kterými se potýkáte.
- Apoštol Pavel se často vyjadřuje k tomu, co znamená být křesťanem. Např. v listě Římanům představuje sám sebe, svoji víru a učení, které přijal od Ježíše Krista. Prohlédněte si nadpisy částí v kap. 4 - 8 či 12 - 15 tohoto listu (mezinadpisy jsou uvedeny např. v překladu V. Bognera) a vyberte si text, kterému se chcete věnovat. Pročtete si jej, označte věty, které vás oslovily. Kdo chce, může svoji zkušenost sdělit ostatním.
- Jinou alternativou je část dopisu Efesanům, ve které Pavel vybízí křesťany k jednotě: Ef 4, 1-7 (případně celou kapitulu).
- Vytvořte plakát, prezentaci, scénku... na téma „Jsem křesťan“.

Každá skupina účastníků pracuje s jedním tématem. Nejprve uvažuje o zkušenostech ze svého života; poté pracuje s biblickými texty s cílem nechat se jimi oslovit a hledat souvislost se svou zkušeností - o nich je velmi vhodné se sdílet, ale jen na základě dobrovolnosti; v poslední části se snaží vyjádřit téma formou plakátu, prezentace v Powerpointu nebo scénkou. V závěru si jednotlivé skupiny vzájemně představí své výsledky.





BÍLÉ ROUCHO

Po křtu vodou se celebrant modlí a křtěnec za pomoci kmotra obléká bílé roucho. Darované šaty vyjadřují velmi blízký vztah k obdarovanému. Naopak násilné zbavení člověka jeho oděvu je útokem na jeho důstojnost. .

V modlitbě se připomíná, že Bůh oblékl křtěného v Krista a učinil z něj nového člověka. Bílé roucho je znamením této důstojnosti, která je též základem rovnosti mezi lidmi.

- Vytvořte společně tabulku o dvou sloupcích. Do levého zapisujte způsoby, jakými lidé dokáží ponižovat druhé lidi. K nim do příslušných řádků v pravém sloupci zkuste pojmenovat důvody, proč se tomu děje.
- Přečtěte si text: Gal 3, 26-29 a 4, 6-7. Opište z něj každý jednu větu na větší pruhy papíru a text sestavte. Reagujte na jeho výroky či výrazy, které vás oslovují ve vztahu k sestavené tabulce.
- Vytvořte plakát, prezentaci, scénku... ve které vyjádříte svůj postoj k nerespektování důstojnosti člověka a výzvu svým současníkům, co můžeme společně nebo každý z nás učinit pro nápravu. Dejte svému dílu vhodný název.

HOŘÍCÍ SVÍCE

Hořící svíce zapálená od paškálu je spojena s výzvou, aby pokřtěný chodil vždy ve světle Kristově a žil z víry až do konce svého života, aby mohl vyjít vstříc Kristu spolu se všemi svatými při jeho druhém příchodu.

- Ježíš je osobou respektovanou všemi velkými náboženstvími. Filozofové se o něj zajímají neboť vnáší do lidského života pozoruhodné hodnoty. Diskutujte o tom, co si myslí o Ježíši dnešní lidé.
- Prorok Izaiáš k Ježíši vztahuje naděje nejen izraelského národa. Často ho nazývá „světlem národů“. Vyhledejte následující výroky a opište je do horní části plakátu (balící papír): Iz 9,1; 10,17; 42,6; 49,6; 59,9; 60,1.
- Do dolní části plakátu vypište výroky, které pronesl Ježíš (zapsané v evangeliu při jakémkoliv příležitosti), a které vás osobně oslovují. Svůj výrok pro druhé okomentujte a spojte se svojí zkušeností. Název plakátu může znít „Žít v Ježíšově světle“.



BIŘMOVÁNÍ – POMAZÁNÍ KŘÍŽEM

Uvádění člověka do nějakého důležitého úřadu je vždy spojeno se slavnostním ceremoniálem. V dějinách spásy bylo spojeno s pomazáním olejem, které viditelně označovalo pomazaného jako vyvoleného Božím služebníka a uvádělo jej do svěřeného poslání. To se týkalo králů, kněží a proroků. Olej symbolizoval jejich účast na Božím Duchu.

V podobném významu se pomazání křížem užívá i ve svátosti křtu a biřmování. Křesťanovi se dostává účasti na darech Božího Ducha, aby ve svém životě naplňoval poslání křesťana, které vyjadřuje 1. list Petřův takto:

„Vy však jste rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla“ (1 Pt 2, 9).

- Lidé nemohou žít izolovaně bez ohledu na druhého. Existuje celá řada problémů a otázek, které musejí řešit společně, kde závisí život a rozvoj jednoho člověka na postoji a jednání jiných. Sestavte seznam skutečností, o kterých to platí.
- Připomeňte si některou osobnost z historie nebo ze současnosti, kterou považujete za proroka své doby. Kdo bude chtít, může „svojí“ osobnost představit a nechat druhé reagovat.
- Ve 2. listě Petrově čtete: „Proroctví nebylo nikdy proneseno z lidské vůle, ale lidé oznamovali Boží (výroky) proto, že je k tou přiměl Duch svatý.“ (2 Pt 1,21) Sám Ježíš říká: „Až vás budou předvádět do synagog na soud, před úřady a vrchnosti, nedělejte si starosti, jak a čím byste se hájili nebo co byste měli říci. V tu chvíli vás totiž Duch svatý poučí, co je třeba říci.“ (Lk 12,11-12). Pokuste se uvědomit si otázky, které lidé křesťanům kladou, nebo které si kladou sami křesťané. Zkuste na ně reagovat na základě svého dosavadního poznání Boha a jeho plánu spásy pro každého člověka. Formulujte své vlastní potřeby rozšířit své poznání v tomto ohledu. Připravte scénku s rozhovorem na téma některé otázky a názvem „Být svědkem víry“.

EUCHARISTIE – CHLÉB A VÍNO

Eucharistie znamená „díkůčinění“, na kterém mohou mít nově pokřtění poprvé plnou účast. K té patří i přinášení symbolických darů chleba a vína k jejich proměnění na oltáři.

- Bůh chtěl život každého z nás a z této skutečnosti vyplývá, že život každého z nás má smysl. Někteří lidé ho však nevidí a nenacházejí žádné důvody k díkůvzdání. Zkuste pojmenovat a sepsat důvody k víře, že život každého člověka má smysl. Diskutujte o těchto důvodech.
- Vzpomeňte na osoby, které vám zprostředkovaly Boží lásku. Chcete-li, vyprávějte o nich druhým.
- Prolistujte knihu Žalmů a najděte si v ní text, který vyjadřuje váš současný postoj před Bohem. Tyto texty můžete napsat na plakát a dát mu např. název „Díkůčinění“.